

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudců JUDr. Barbary Pořízkové a JUDr. Pavla Molka v právní věci žalobkyně: **Toroinvestbeton s.r.o.**, se sídlem Záměstní 1155/27, Ostrava, zast. Mgr. René Gemmelem, advokátem se sídlem Poštovní 39/2, Ostrava, proti žalovanému: **Finanční úřad pro Moravskoslezský kraj**, se sídlem Na Jízdárně 3162/3, Ostrava, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 23. 1. 2024, č. j. 189611/24/3202-80543-810343, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 25. 4. 2024, č. j. 22 Af 4/2024-20,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá.**
- II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Předmětem projednávané věci je zamítnutí žádosti žalobkyně o osvobození od soudních poplatků v řízení před krajským soudem.

[2] Podanou žalobou ze dne 20. 3. 2024 se žalobkyně domáhá zrušení výše nadepsaného rozhodnutí žalovaného, kterým zamítl její námitky proti exekučním příkazům na přikázání pohledávky z účtu poskytovatele platebních služeb. V reakci na výzvu krajského soudu k zaplacení soudního poplatku požádala žalobkyně dne 4. 4. 2024 krajský soud o osvobození od soudních poplatků s odůvodněním, že její majetková situace úhradu soudního poplatku nedovoluje.

[3] Krajský soud nyní napadeným usnesením žádost žalobkyně o osvobození od soudních poplatků zamítl (výrok I.) a vyzval ji k zaplacení soudního poplatku za žalobu (výrok II.). Krajský soud konstatoval, že žalobkyně doložila svou majetkovou situaci

v neaktuálním období. Měla doložit alespoň rámcové hospodaření za rok 2023 a aktuální výpisy z bankovních účtů. Krajský soud též zpochybnil tvrzenou nemajetnost žalobkyně, když není zřejmé, z jakých finančních zdrojů hradí své právní zastoupení. Žalobkyně proto dle krajského soudu neunesla svou důkazní povinnost, jí doložené okolnosti nejsou úplně a věrohodné, tedy ani přes výzvu soudu nepředložila úplný a věrohodný obraz o svých majetkových poměrech.

II. Obsah kasační stížnosti

[4] Žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) napadla výše označené usnesení krajského soudu kasační stížností z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dál jen „s. ř. s.“). Navrhla napadené usnesení zrušit a věc vrátit krajskému soudu k dalšímu řízení.

[5] Stěžovatelka označila úvahy krajského soudu za svévolné a nesprávné. Krajskému soudu doložila vše, co požadoval. Daňové přiznání za rok 2023 nemohla doložit, jelikož jej s hledem na běžící lhůtu k podání ještě neměla zpracované. Požadavek na jeho doložení v napadeném usnesení byl nepředvídatelný. Stěžovatelka uvedla, že její majetková situace je dlouhodobě stejná, a daňové přiznání za rok 2023 přiložila ke kasační stížnosti. Stavby jejich účtů byly doloženy a jsou neměnné.

[6] Stěžovatelka se ohradila proti závěru krajského soudu, kterému není zřejmé, z čeho stěžovatelka hradí své právní zastoupení. Naopak stěžovatelce není zřejmé, na jakém základě dospěl krajský soud k závěru, že stěžovatelka svému právnímu zástupci něco hradí. Uvedla, že krajský soud nemá žádné informace o vztahu mezi ní a jejím právním zástupcem, kterému za právní služby nic neuhradila.

[7] Dle stěžovatelky závěr krajského soudu, že neuvedla své majetkové poměry úplně a věrohodně, vychází ze spekulací, proto nemůže obstát. Stejně tak závěr, že stěžovatelka neosvědčila nemožnost uhradit soudní poplatek.

[8] Stěžovatelka závěrem poukázala na to, že v jiných řízeních byla od soudních poplatků osvobozena, proto má legitimní očekávání, že soudy budou její majetkové poměry hodnotit stejně. Příkladem označila 3 rozhodnutí civilních soudů ze dne 18. 7. 2023, ze dne 19. 9. 2023 a ze dne 20. 9. 2023, která přiložila ke kasační stížnosti.

[9] Vyjádření žalovaného nebylo vyžadováno s ohledem na skutečnost, že se jedná o kasační stížnost směřující proti usnesení o zamítnutí žádosti stěžovatelky o přiznání osvobození od soudních poplatků, tudíž se z povahy věci týká výlučně právní sféry stěžovatelky (srov. rozsudek NSS ze dne 28. 5. 2009, č. j. 6 Ads 72/2009-144).

III. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[10] Nejvyšší správní soud posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou, směřuje proti rozhodnutí, proti němuž je podání kasační stížnosti přípustné, z důvodů, které zákon připouští, a stěžovatelka je zastoupena advokátem (§ 102 a násl. s. ř. s.), byť podle usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014-19, č. 3271/2015 Sb. NSS, odst. [29], být povinně zastoupená advokátem nemusí. Poté přistoupil

pokračování

k přezkumu usnesení krajského soudu v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů. Ověřil také, zda netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[11] Kasační stížnost není důvodná.

[12] Nejvyšší správní soud předně uvádí, že podle § 109 odst. 5 s. ř. s. nepřihlíží ke *skutečnostem, které stěžovatel uplatnil poté, kdy bylo vydáno napadené rozhodnutí*. V nyní projednávané věci proto nemohl přihlédnout ke stěžovatelkou nově doloženému daňovému přiznání za období roku 2023.

[13] Kasační soud se dále zabýval namítanou nepřezkoumatelností napadeného usnesení [kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.]. Bylo by totiž předčasné zabývat se věcí samou, pokud by bylo napadené usnesení skutečně nepřezkoumatelné. Ke konkrétnímu obsahu pojmu nepřezkoumatelnosti Nejvyšší správní soud odkazuje na své rozsudky ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003-75, č. 133/2004 Sb. NSS, ze dne 14. 7. 2005, č. j. 2 Afs 24/2005-44, č. 689/2005 Sb. NSS, ze dne 29. 7. 2004, č. j. 4 As 5/2003-52, nebo ze dne 16. 12. 2008, č. j. 1 Ao 3/2008-136, č. 1795/2009 Sb. NSS, přičemž dle usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 12. 2017, č. j. 2 As 196/2016-123, č. 3668/2018 Sb. NSS, odst. [29], by konstatování nepřezkoumatelnosti mělo být vyhrazeno opravdu výjimečným případům, kdy není z odůvodnění napadeného rozhodnutí vůbec patrné hodnocení podstatných důvodů či skutečností.

[14] Z nyní napadeného usnesení je zřejmé, z jakých skutečností krajský soud vycházel, jak je hodnotil a z jakých důvodů žádost stěžovatelky o osvobození od soudních poplatků zamítl. Nejvyšší správní soud považuje napadené usnesení jako celek za dostatečně odůvodněné a srozumitelné, tedy přezkoumatelné. Neshledal ani jinou vadu, která by měla vliv na zákonnost napadeného usnesení. Stěžovatelka přitom tuto svou námitku vznesla pouze obecně. Námitka tedy není důvodná.

[15] Podle § 36 odst. 3 s. ř. s. *[ú]častník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zčásti osvobozen od soudních poplatků. Přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvláště závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno. Dospěje-li však soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost zamítne.*

[16] Smyslem a účelem osvobození od soudních poplatků je ochrana nemajetného účastníka řízení před odepřením přístupu k soudu (srov. rozsudek NSS ze dne 26. 10. 2011, č. j. 7 As 101/2011-66, č. 2601/2012 Sb. NSS, nověji např. usnesení ze dne 2. 8. 2023, č. j. 7 Azs 130/2023-53, odst. [5], nebo ze dne 12. 10. 2023, č. j. 9 As 217/2023-8, odst. [12]). Břemeno tvrzení a břemeno důkazní ohledně skutečností, které odůvodňují osvobození účastníka řízení od soudních poplatků, přitom tíží tohoto účastníka řízení. Je na něm, aby rozhodné skutečnosti nejen tvrdil, ale i doložil (srov. rozsudek NSS ze dne 25. 10. 2017, č. j. 10 As 301/2017-20, odst. [13], obdobně již citované usnesení č. j. 9 As 217/2023-8, odst. [15], nebo rozsudek NSS ze dne 21. 2. 2024, č. j. 8 As 26/2024-10, odst. [10]).

[17] Stěžovatelka doložila krajskému soudu vyplněné prohlášení o majetkových poměrech a dalších rozhodných skutečnostech, ve kterém uvedla příjmy za roky 2020, 2021 a 2022. Z prohlášení dále vyplývá, že stěžovatelka nevlastní žádný nemovitý ani movitý majetek, nemá žádné pohledávky. Zůstatek na bankovních účtech stěžovatelka doložila výpisy za období roku 2023. Stěžovatelka dále doložila přiznání k dani z příjmů právnických osob za období roku 2020 a roku 2021, rozvahy a výkazy zisku a ztrát ke dni 31. 12. 2020, ke dni 31. 12. 2021 a za období roku 2021, ke dni 31. 12. 2022 a za období roku 2022, přílohy k účetní závěrce ke dni 31. 12. 2022, za rok 2020 a za rok 2021, výpis z katastru nemovitostí platný ke dne 13. 1. 2021 a výdej dat z registru silničních vozidel ze dne 22. 1. 2020.

[18] Nejvyšší správní soud souhlasí s krajským soudem, že stěžovatelkou doložená majetková situace nebyla aktuální. Stěžovatelka doložila své majetkové poměry za roky 2020, 2021 a 2022, nikoliv však za rok 2023, potažmo první část roku 2024. Nulový zůstatek na jejích účtech je zřejmý ke konci roku 2023, od kterého však uplynuly přinejmenším 3 měsíce, za které se majetková situace stěžovatelky mohla změnit, byť tvrdí opak. Své tvrzení, že na účtech nedošlo k pohybu, stěžovatelka nikterak nedoložila. Kasační soud se proto ztotožňuje s krajským soudem, že stěžovatelka své majetkové poměry nedoložila dostatečně a věrohodně.

[19] K úvaze krajského soudu ohledně hrazení právního zastoupení stěžovatelky Nejvyšší správní soud uvádí, že je skutečně spekulativní. Na výše uvedeném závěru o neprokázání nedostatečnosti prostředků stěžovatelky k uhrazení soudního poplatku to však nic nemění.

[20] K poukazu stěžovatelky na rozhodnutí civilních soudů z července a září roku 2023 Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, že jimi stěžovatelka neargumentovala před krajským soudem na jaře roku 2024, ač zjevně mohla. Zároveň platí, že každý soud (předseda senátu) posuzuje skutečnosti rozhodné pro osvobození od soudních poplatků individuálně a není vyloučeno, že stejné skutečnosti budou v rámci soudcovského uvážení hodnoceny rozdílně. To, že byl účastník v minulosti osvobozen od soudních poplatků, neznamená, že jej soudy musí osvobodit i v dalších řízeních (přiměřeně srov. rozsudek NSS ze dne 15. 5. 2013, č. j. 6 As 75/2013-18, odst. [15], nověji např. rozsudek ze dne 6. 12. 2022, č. j. 7 As 241/2022-31, odst. [12]). Navíc za dobu uplynulou od července a září roku 2023 se opět majetková situace stěžovatelky mohla změnit. Namítaná civilní rozhodnutí proto tak nejsou pro posouzení nynější žádosti stěžovatelky o osvobození od soudních poplatků v řízení před krajským soudem relevantní.

IV. Závěr a náklady řízení

[21] Nejvyšší správní soud kasačním námitkám nepřisvědčil a neshledal ani vadu, ke které by musel přihlédnout z úřední povinnosti. Kasační stížnost proto zamítl podle § 110 odst. 1, věty poslední, s. ř. s.

[22] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatelka, která neměla ve věci úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, který by jako úspěšný účastník řízení právo na náhradu nákladů proti stěžovateli měl, žádné náklady nevznikly.

pokračování

[23] Nejvyšší správní soud závěrem uvádí, že stěžovatelka svou kasační stížnost spojila se žádostí o osvobození od soudních poplatků, o které kasační soud nerozhodoval, neboť v souladu s usnesením rozšířeného senátu č. j. 1 As 196/2014-19 stěžovatelce povinnost zaplatit soudní poplatek nevznikla.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 16. července 2024

JUDr. Radan Malík
předseda senátu